

Socialdepartementet

Remissvar över Livsviktigt lärande - fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66)

S2024/01708

Institutet för mänskliga rättigheter (institutet) har blivit anmodad att lämna ett yttrande över betänkandet **Livsviktigt lärande - fler vägar till kunskap för att förebygga suicid (SOU 2024:66)**.

Institutets uppgift är att främja säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige, med utgångspunkt i våra grundlagar och för Sverige folkrättsligt bindande förpliktelser inom området mänskliga rättigheter. Institutet har även en särskild roll som oberoende nationell mekanism enligt artikel 33.2 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (funktionsrättskonventionen).

Övergripande synpunkter

Institutet ser positivt på att regeringen vill skapa bättre förutsättningar för ett effektivt och ändamålsenligt suicidpreventivt arbete. Rätten till liv och till bästa uppnåeliga hälsa skyddas av flera internationella konventioner som Sverige anslutit sig till. Enligt dessa regler är regeringen och ansvariga myndigheter skyldiga att utreda suicidfall och arbeta förebyggande för att minska risken för suicid, med ett särskilt ansvar gentemot personer som befinner sig i statens vård, samt att utreda fall av suicid.¹ Både FN:s kommittén för barnets rättigheter (FN:s barnrättskommitté) och FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning (FN:s funktionsrättskommitté) har också uttryckt oro över

¹ Se till exempel Europadomstolen, *Fernandez de Oliveira mot Portugal* [stor kammare], dom den 31 januari 2019, ansökan nr 78103/14, paras. 104–108, 113–115 och 137–140.; FN:s kommitté för mänskliga rättigheter (2019), ”Allmän kommentar nr. 36: rätten till liv”, CCPR/C/GC/36, para. 9 och 25; och FN:s kommittén för barnets rättigheter, ”Allmän kommentar nr 15 (2013) om barnets rätt till bästa uppnåeliga hälsa (art. 24)”, CRC/C/GC/15, paras. 34–38.

suicidfrekvensen i utsatta grupper och rekommenderat Sverige att kraftsamla i det förebyggande arbetet.²

För att säkerställa att Sverige fullt ut lever upp till våra internationella åtaganden om mänskliga rättigheter bör det i förarbetena till de förslagna författningarna tydligt redogöras för hur de internationella åtagandena har beaktats och på vilket sätt de har påverkat lagstiftningens utformning. Detta gäller inte minst i förhållande till FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), vilken gäller som lag. Vid inkorporeringen av konventionen underströk regeringen vikten av fortsatt transformering för att säkerställa rättigheternas genomslag i praktiken. Där understryks att det i samband med författningsförändringar finns en möjlighet att förtydliga rättigheternas innebörd inom olika rättsområden, vilket stärker förutsebarheten och ger rättstillämpare ett bättre stöd i tolkning och tillämpning av konventionen. Särskilt fokus bör ligga på principen om barnets bästa som ett tillvägagångssätt i beslutsprocesser samt barnets rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade.³

Ärendets handläggning

Detta remissvar har beslutats av direktören Fredrik Malmberg och föredragits av juristen Anna Nilsson. I den slutliga beredningen har även ställföreträdande direktör Charlotte Palmstierna och enhetschef för Utredning och analys Eva Glückman deltagit.

Fredrik Malmberg

Direktör

² Barnrättskommittén (2023), ”Sammanfattande slutsatser och rekommendationer om Sveriges kombinerade sjätte och sjunde periodiska rapport”, CRC/C/SWE/CO/6-7, para. 19; Funktionsrättskommittén (2024), ”Sammanfattande kommentarer avseende Sveriges kombinerade andra och tredje periodiska rapport”, CRPD/C/SWE/CO/2-3, paras. 53–54.

³ Prop. 2017/18:186, s. 92f.